DOI :https://doi.org/10.5281/zenodo.14172140

ମୂଳ ପ୍ରବନ୍ଧ

ସରୋଜିନୀ ସାହୁଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ନାରୀବାଦୀ ଚେତନା

ଉଷାରାଣୀ ରଥ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାର :

ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ବିଂଶ ଶତକର ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗରେ ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତ ବାଦ ହେଉଛି 'ନାରୀବାଦ', ଯାହା ମୂଳତଃ ଏକ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଅବଧାରଣା । ନାରୀଙ୍କୁ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସହ ସମାନ ଅଧିକାର ଓ ସୁଯୋଗ ଦେବା ହିଁ ଏହି ବାଦର ମୂଳ କଥା । ସମାଜରେ ଲିଙ୍ଗଭିତ୍ତିକ ପକ୍ଷପାତିତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହି ନାରୀବାଦ ଏକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା । ନାରୀର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିସତ୍ତା ଏଥିରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ପାଇଥାଏ । ନାରୀକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଆଗ୍ରହ ଏଥିରେ ରହିଥାଏ । ନାରୀବାଦ ରାଜନୀତିକ ଆନ୍ଦୋଳନରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ନୃତାତ୍ତ୍ୱିକ, ସମାଜତାତ୍ତ୍ୱିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ତଥା ବୌଦ୍ଧିକ ନବଜାଗରଣ ଦିଗରେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଛି । ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଅନେକ ନୂତନ ତତ୍ତ୍ୱକୁ ସ୍ୱ ଅଙ୍ଗୀଭୂତ କରିଛି । ଭାରତରେ ୧୯୬୦ ମସିହା ବେଳକୁ ଏହି ବାଦ ନାରୀ ସ୍ୱାଭିମାନ ଓ ନାରୀମୁକ୍ତି ରୂପରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରି ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ବେଳକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପ ଗ୍ରହଣ କରିଛି ଓ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଲେଖିକାମାନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିରେ ଏହା ଅଧିକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ଗାଳ୍ପିକା ସରୋଜିନୀ ସାହୁ ଜଣେ ଦୃଢ଼ ନାରୀବାଦୀ ଲେଖିକା ଭାବରେ ପରିଚିତ । ତାଙ୍କର ନାରୀବାଦୀ ଚେତନା ନାରୀର ଆର୍ଥନୀତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ନିଜ ଶରୀର ଉପରେ ଅଧିକାରକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ସହ ନାରୀର ନାରୀତ୍ୱକୁ ବେଶ୍ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦିଏ, ଯାହା ତାଙ୍କ ରଚିତ ଗଳ୍ପରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟଣୀୟ ।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦ: ନାରୀବାଦ, ନାରୀର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିସତ୍ତା, ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି, ନାରୀ ସ୍ୱାଭିମାନ, ନାରୀ ମୁକ୍ତି, ନାରୀତ୍ୱ ।

ବିଷୟ :

'ନାରୀବାଦ' ଏକ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଅବଧାରଣା । ବିଂଶ ଶତକର ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗରେ ଏହି ଚେତନା ମୁଖ୍ୟତଃ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ରୂପ ନେଇଥିଲା ଏବଂ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱସମାଜ ତଥା ସାହିତ୍ୟ ଜଗତକୁ କବଳିତ କରିଥିଲା । ଇଂରାଜୀରେ ନାରୀବାଦ 'Feminism' ଭାବରେ ପ୍ରଚଳିତ । ଏହାର ଉତ୍ପତ୍ତି ଫରାସୀ ଶବ୍ଦ 'Feminism'ରୁ । ଶବ୍ଦଟିର ଇଂରାଜୀ ଆଭିଧାନିକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'Activity in support of' । ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହାର ଅର୍ଥ 'The principle that women should have the same rights and chances as man' । ଅର୍ଥାତ୍ ନାରୀଙ୍କୁ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସହ ସମାନ ଅଧିକାର ଓ ସୁଯୋଗ ଦେବା । ଏହି ଅଧିକାର ମୁଖ୍ୟତଃ ସାମାଜିକ, ଆର୍ଥନୀତିକ, ରାଜନୀତିକ ତଥା ଯୌନ ସ୍ୱାଧୀନତା ଜନିତ । ସମାଜରେ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତିକ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୌଣ ସ୍ଥାନ ମିଳିବା ବିପକ୍ଷରେ ଚେତନାଗତ ସଂଘର୍ଷ ହିଁ ବାସ୍ତବରେ ନାରୀବାଦ । ୱାର୍ଲଡ୍ ବୁକ୍‌ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ଯେ– "Feminism is a belief that women should have economic, political and social equality with men." (World Book Encyclopedia, P. 441) ଏ ଅନୁସାରେ ନାରୀବାଦ ଏକ ରାଜନୀତିକ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତି,

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନ୍‌ଲାଇନରେ ପଢିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ

Quick Response Code:

Available online at : https://pracheenews.com/

DOI:https://doi.org/10.5281/zenodo.14172140

Article No - BPP00236

ଯୋଗାଯୋଗ :
ଡକ୍ଟର ଉଷାରାଣୀ ରଥ, ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ପ୍ରଫେସର, ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ
ଖଲ୍ଲିକୋଟ ଏକକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ବ୍ରହ୍ମପୁର
E-Mail ID : usharani.rath75@gmail.com
ORCID ID : https://orcid.org/0009-0009-0483-0195

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: *pracheepatrika@rediffmail.com*

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୧.୮.୨୦୨୪	୧୦.୯.୨୦୨୪	୧୫.୧୦.୨୦୨୪	୧.୧୧.୨୦୨୪

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ରଥ, ଉଷାରାଣୀ ; ୨୦୨୪ । ସରୋଜିନୀ ସାହୁଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ନାରୀବାଦୀ ଚେତନା । ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ । ଭାଗ :୧୦, ସଂଖ୍ୟା : ଜ; ପୃଷ୍ଠା :୩୬–୪୦ ।

ରାଜନୀତି ଓ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସହ ସମାନ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ଜନମାନସରେ ଯେଉଁ ନୂତନ ଚେତନା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ତାହା 'ନାରୀବାଦ' ନାମରେ ନାମିତ ହେଲା । ଏହି ଚେତନା ନାରୀର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିସତ୍ତାକୁ 'ନାରୀବାଦ' ନାମରେ ନାମିତ ହେଲା । ଏହି ଚେତନା ନାରୀର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିସତ୍ତାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥାଏ । ସମାଜ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପକ୍ଷପାତୀ ପ୍ରଥା ଓ ପରମ୍ପରାର ଅନ୍ଧ ନିଗଡ଼ରୁ ମୁକ୍ତ ନାରୀର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସତ୍ତା, ସମ୍ମାନ ଓ ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଓ ନାରୀକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଦେବାର ମାନସିକ ଚେତନା ହିଁ ନାରୀବାଦ, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ନୃତାତ୍ତ୍ୱିକ, ସମାଜତାତ୍ତ୍ୱିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ତଥା ବୌଦ୍ଧିକ ନବଜାଗରଣ ଦିଗରେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଛି । ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ନବପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଅନେକ ତତ୍ତ୍ୱ ନାରୀବାଦରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି । ନାରୀମାନେ ନିଜସ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ନାରୀବାଦର ସମୀକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।

ଭାରତରେ ୧୯୬୦ କାଳରେ ସୃଷ୍ଟ ସାହିତ୍ୟରେ ନାରୀବାଦ ନାରୀ ସ୍ୱାଭିମାନ ଓ ନାରୀମୁକ୍ତି ରୂପରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରି ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ବେଳକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ସବୁ ଭାଷାର ସାହିତ୍ୟ ପରି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଲେଖିକାମାନଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ଅଧିକ ଜୀବନ୍ତ ଓ ବଳିଷ୍ଠ ହୋଇପାରିଛି ।

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ସପ୍ତମ ଦଶକରୁ ଗଳ୍ପଜଗତରେ ପାଦ ଦେଇଥିବା ସରୋଜିନୀ ସାହୁ ଏ ସମୟରେ ସବୁଠାରୁ ଦୃପ୍ତ ସ୍ୱରରେ ନାରୀବାଦକୁ ରୂପ ଦେଉଥିବା ଗାଳ୍ପିକା ଭାବରେ ସୁପରିଚିତ । ନିଜର ଫ୍ରାଙ୍କନେସ୍ ପାଇଁ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱସାହିତ୍ୟରେ ସେ ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତ ତଥା ବହୁ ଆଦୃତ । କଲିକତାର Kindle ପତ୍ରିକା ତାଙ୍କୁ ଭାରତର ପଚିଶ ଜଣ ବ୍ୟତିକ୍ରମୀ ମହିଳାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲା । ଆମେରିକାର ଓରଲନ୍ସ୍ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରୀ କ୍ୟାଥି ନେଲସନ୍ ତାଙ୍କର ଏକ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟର ଶିରୋନାମା ଦେଇଥିଲେ,ଯାହାର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ହେଉଛି- 'ସିମୋନ୍-ଦି ବାଭୋ: ସରୋଜିନୀ ସାହୁ- ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଓ ପ୍ରାଚ୍ୟ ନାରୀବାଦ' । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜଗତର ବହୁଚର୍ଚ୍ଚିତ ନାରୀବାଦୀ ଚିନ୍ତନ ସିମୋନ୍-ଦି-ଭାବେଙ୍କ ସହ ସରୋଜିନୀଙ୍କ ତୁଳନୀୟତା ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ । ସରୋଜିନୀଙ୍କ ନାରୀବାଦ ସଂପର୍କିତ ମତ ହେଉଛି- "ନାରୀବାଦ ମୋ ପାଇଁ ଗୋଟେ ସ୍ଲୋଗାନ୍ ନୁହେଁ, ଗୋଟେ ଅନୁଭବ ।" (ମୋ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନାରୀବାଦ, ସାମ୍ନା ପତ୍ରିକା ପୂଜା ସଂଖ୍ୟା ୨୦୧୦) ତାଙ୍କ ମତରେ "ନାରୀମାନଙ୍କର ଦୁଇପ୍ରକାର ଅଧିକାର ରହିବା ଉଚିତ- ପ୍ରଥମଟି ଆର୍ଥନୀତିକ ଓ ଅନ୍ୟଟିଦେହ ଉପରେ ତା' ନିଜ ଅଧିକାର ।" (ତତ୍ରୈବ) । ଭାରତର ଏକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପତ୍ରିକା 'The Sunday Tribune of India'ର ସଂପାଦକ ସରୋଜିନୀଙ୍କ ନାରୀବାଦୀ ଚେତନା ସଂପର୍କରେ ଲେଖିଛନ୍ତି- "Sahu accepts feminism as an integral part of femaleness separate from the masculine world. As such differs from the feminist views of Virginia Woolf or Judith Butler x x x her feminism is constantly linked to the sexual politics of a woman and identifies women's sexual liberation as the real motive behind the women's movement." (The Sunday Tribune of India, October-26, 2008) ସରୋଜିନୀ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଜୈବିକ ବିଭେଦକୁ । ତେଣୁ ନାରୀର ନାରୀତ୍ୱ ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପଗୁଡ଼ିକରେ ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥିତିକୁ ଜାହିର କରିଥାଏ । ନାରୀର ନାରୀତ୍ୱ ବା Feminity କୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ସହ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ହେଉଛି ତାଙ୍କ ନାରୀବାଦୀ ଚେତନାର ଅନ୍ୟତମ ମୁଖ୍ୟତତ୍ତ୍ୱ ଏବଂ ଏହା ନାରୀବାଦର ଦ୍ୱିତୀୟ ତରଙ୍ଗର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରସଙ୍ଗ ରୂପେ ଉଭା ହୋଇଥିଲା ।

ଋତୁମତୀ ହେବା ନାରୀତ୍ୱର ଏକ ବିଭାବ । ନୂଆ କରି ବୟଃପ୍ରାପ୍ତିର ସନ୍ଧିକ୍ଷଣକୁ ସେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ରୂପାୟିତ କରିଛନ୍ତି 'ଆଗ୍ନେୟଗିରି' ଗଳ୍ପରେ । ଗଳ୍ପର ନାୟିକା ପାରମ୍ପରିକ ଝିଅମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଭାବରେ ଚିତ୍ରିତ । ପ୍ରଥମ ଋତୁମତୀ ହେବାରେ ତାକୁ ଘରର କୋଣିକିଆ ବଖରାରେ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ତାକୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ କରିଛି । ତା'ଠାରେ ସ୍ୱାଭାବିକ ମାନସିକ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଗାଳ୍ପିକା ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି- "ମୋତେ ଆଗଭଳି ଦୌଡ଼ି ଖେଳିବାକୁ ଭଲ ଲାଗୁନଥିଲା । ମୁଁ ମୋ ପ୍ରସାଧନ ଉପରେ ଦିନକୁ ଦିନ ବେଶି ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଲି × × × ମୋର ପୂରିଲା ଓଠ, ଚଞ୍ଚଳ ଆଖି ଓ ଗାଢ଼ ଭ୍ରୂଲତାକୁ ବାରମ୍ବାର ଆଇନାରେ ଦେଖୁଥିଲି ।" ଗଳ୍ପ ନାୟିକାର ଏହି ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତିରେ ରହିଛି ନାରୀତ୍ୱର ସ୍ୱାଭାବିକ ବିକାଶ, ଯାହା ଗାଳ୍ପିକାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ବେଶ୍ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ସେହିପରି ରୂପାୟଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ । 'ଦୂରପାହାଡ଼ର ଛବି' ଗଳ୍ପର ମଂଜୁ ଚରିତ୍ରରେ- "ଯେବେ ସେ ମ୍ୟାଚୁରିଟି ପାଇଲା, ସେ ଦିନଠୁ ମଂଜୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲା ଦୂର ପାହାଡ଼ ଗୁମ୍ଫାରେ ସେ ଘର ବସାଇବ । ଘର ଭିତରେ ସେ କ'ଣ ଏକା ରହିବ ? ସେଇଦିନ ହିଁ ମଂଜୁ ଆବିଷ୍କାର କଲା ତା'ର ସ୍ୱାମୀ ମନସ୍କ ମନଟାକୁ × × × ମନ ମୁତାବକ ଲୋକଟିଏ ଖୋଜିବୁଲିଲା ତା' ଗୁମ୍ଫାର ଘର ପାଇଁ ।" ବୟସର ଏ ସନ୍ଧିକ୍ଷଣରେ ନିଜ ହାତପାଆନ୍ତାରେ ଥିବା ପୁଅକୁ ନେଇ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ କଥା, ଯାହା ମଂଜୁ କରିଛି । ନିଜ ଘର ପାଖରେ ଥିବା ପାନଦୋକାନୀକୁ ନେଇ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖା ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ଏ ସ୍ୱପ୍ନଦେଖା ନିତାନ୍ତ ସାଧାରଣ, ସ୍ୱାଭାବିକ । ଦିନ ଗଡ଼ିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ସ୍ୱପ୍ନର ନାୟକ ମଧ୍ୟ ବଦଳି ଯାଆନ୍ତି । ମଂଜୁର ସ୍ୱପ୍ନ ଭିତରେ ବାରଲୋକ ବଦଳିଛନ୍ତି । ପୁଣି ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ପଡ଼ିବା ବେଳରୁ ହିଁ ଭାବି ସ୍ୱାମୀକୁ ନେଇ ନୂଆ ଧରଣର ସିରିଜ୍ ସ୍ୱପ୍ନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି । ତା' ସହିତ

ଏକ ଅନୁଚ୍ଚାରିତ ବକ୍ତବ୍ୟକୁ ଅତି ବୋଲ୍ଡ୍ ଭାବରେ ସରୋଜିନୀ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଇଛନ୍ତି- "ବାହା ହେବା ଯାଏ ନିଜ ଉପରେ ଆଖି ରଖିଥାଅ । ସ୍ୱପ୍ନ ଭିତରେ ବାରମ୍ବାର ଲୋକ ବଦଳାଅ ମନା ନାହିଁ, ହେଲେ ସ୍ୱପ୍ନଗୁଡ଼ା ସବୁ ନିଜ ପେଟ ଭିତରେ ସାଇତି ରଖ ।" ସମାଜର କଟକଣା ପ୍ରତି ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ବିଦ୍ରୂପ ଏଥିରେ ଜଳ ଜଳ ଦିଶିଯାଏ । 'ଅପରାହ୍ନ' ଗଳ୍ପରେ ଷାଠିଏ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଋତୁମତୀ ହୋଇଚାଲିଛନ୍ତି ନାୟିକା, ଯାହା ତାଙ୍କୁ ଉପହାସର ପାତ୍ରୀ କରିଛି । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ମନରେ କ୍ଷୋଭ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ଯେ ନିଜର ସକ୍ରିୟ ନାରୀତ୍ୱ ନିମନ୍ତେ ତାଙ୍କର ତ ଗର୍ବ କରିବାର କଥା । ସେ ଲଜ୍ଜିତ ହେଉଛନ୍ତି କାହିଁକି ?

ନାରୀବାଦର ଦ୍ୱିତୀୟ ତରଙ୍ଗ (୧୯୬୦-୧୯୮୦)ରେ ବିବାହ ଓ ମାତୃତ୍ୱକୁ ନାରୀ ଅବଦମନର ଏକ ପ୍ରମୁଖ କାରଣ ଭାବେ ବିଚେଚନା କରାଗଲା । ବିବାହ ପ୍ରତି ଏକ ବିମୁଖତା ଦେଖାଦେଇଥିଲା ବିଶ୍ୱନାରୀଙ୍କ ମାନସରେ, ଯାହା ସରୋଜିନୀଙ୍କ ଗଳ୍ପରେ ରୂପପାଇଛି । 'ନିଜ ଗହୀରରେ ନିଜେ' ସଂକଳନର 'ନିଜ ଗହୀରରେ ନିଜେ' ଗଳ୍ପରେ ସରୋଜିନୀ ବାହାଘରକୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସହ ତୁଳନା କରିଛନ୍ତି । ବିବାହ କଲେ ନାରୀର ସ୍ୱାଧୀନତା, ନିଜର ଆକାଙ୍କ୍ଷା ସବୁକିଛିକୁ ଛାତିତଳେ ଚାପିଦେବାକୁ ହେବ । ଗାଳ୍ପିକାଙ୍କ ଭାଷାରେ- "ତମର ନିଜସ୍ୱ ପରିଚୟ ହଜେଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ବାହାଘର ପରେ । ବାହାଘରଟା ଗୋଟେ ପରାଧୀନତା, ଗୋଟେ କୁଆଁରୀ ଝିଅର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଛଡ଼ା ଆଉ କ'ଣ ?" ସେହିପରି ପକ୍ଷୀଟିଏ ପରି ଉଡୁଥିବା ନାରୀଟିଏ କେମିତି ବିବାହ ପହରେ ପିଂଜରାବଦ୍ଧ ହେବାର ଅନୁଭବ କରେ ତାହା ବେଶ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ 'ରେପ୍' ଗଳ୍ପର ସୁପର୍ଣ୍ଣ ଚରିତ୍ରରେ- "ସୁପର୍ଣ୍ଣା କେବେ ଭାବିନଥିଲା ଏମିତି ହେବ ତା'ର ଜୀବନ ଗୋଟେ ଘର ଭିତରେ ସୀମାବଦ୍ଧ । ଗୋଟେ ଦିନର ପଞ୍ଜିକା ଅନ୍ୟଦିନଠୁ ଫରକ୍ ନଥିବା କିଛି × × × ସ୍ୱାମୀ ପାଇଁ ଗରମ ଗରମ ରୁଟି, ପୁଅ ପାଇଁ ରାଇମ୍, ଝିଅର ଚମଡ଼ା, ଦାନ୍ତ ଓ ବାଳର ଯତ୍ନ ନଉ ନଉ ସେ ଭୁଲିଯିବ ସୁପର୍ଣ୍ଣା ବୋଲି କେହି ଜଣେ ଥିଲା, ଯିଏ ୟୁନିଭର୍ସିଟିର ପିକ୍‌ନିକ୍‌ରେ ଧବଳେଶ୍ୱରର ନଦୀକୂଳରେ ବସି ସିଗାରେଟ୍ ଟାଣୁଥିଲା ।" ତାକୁ ଲାଗୁଥିଲା ସମାଜର ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସେ ରେପ୍‌ଡ୍ ହୋଇଯାଇଛି । ତା' ଜୀବନ, ଆଶା, ଆକାଂକ୍ଷା ସବୁକିଛି ବଦଳିଯାଇଛି ଗତାନୁଗତିକତା ମଧ୍ୟରେ ।

ନାରୀବାଦର ତୃତୀୟ ତରଙ୍ଗ (୧୯୯୦-୨୦୧୨)ରେ ନାରୀବାଦ ନାରୀର ବ୍ୟକ୍ତିସତ୍ତାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ସହ ନାରୀବାଦର ନୂତନ ତର୍ଜମା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ନାରୀର ଯୌନଚେତନା, ଏଥିସହ ସଂପୃକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ଓ ନାରୀର ଯୌନ ଅଧିକାରକୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମାନ୍ୟତା ଦିଆଗଲା । 'ନେପଥ୍ୟ' ଗଳ୍ପରେ ଦୁଇଜଣ ସମକାମୀ ନାରୀଙ୍କୁ ଗଳ୍ପନାୟିକା ପୂଜା ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଇଛି । ଯେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ହେଉନା କାହିଁକି ଜୀବନରୁ ଆନନ୍ଦ ଦାୟକ ଅନୁଭୂତି ସାଉଁଟି ନେବା ପ୍ରକୃତ କଥା । ସମକାମୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ପାପବୋଧ ରହିବା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ନାରୀର ନିଜ ପସନ୍ଦର ଯୌନଜୀବନ ଉପଭୋଗ କରିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି, ଏହାହିଁ ସରୋଜିନୀଙ୍କ ବକ୍ତବ୍ୟ । 'ଛି' ଗଳ୍ପରେ ପାରିଜାତ ଠାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଯୌବନରେ ଏକ ଭିନ୍ନ ଅନୁଭବ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ନିଜ ସଂସାର ଭିତରୁ ବିଛିନ୍ନ ହୋଇ ବିଚରଣ କରିଛି ନିଜସ୍ୱ ଅନ୍ତର୍ଜଗତରେ । ବାସ୍ତବ ବୈବାହିକ ଜୀବନରେ ପାଇନଥିବା ଏକ ପ୍ରେମ ସଂପର୍କର କଳନାରୁ ଆନନ୍ଦ ସାଉଁଟିଛି । ତା'ର ସଂଗୁପ୍ତ ଅବସୋସ କାଳ୍ପନିକ ସୁଖପ୍ରାପ୍ତିରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି- "ସମସ୍ତେ ଶୋଇପଡ଼ିଲେ, ରାତିର ଗଭୀରତାରେ ସେ ପାଦ ଚିପି ଚିପି ଆସେ × × × ଖଟ ପାଖରେ ଆଣ୍ଠେଇପଡ଼ି ଓଠରେ ଆଦର କରେ × × × ଲୀଳାୟିତ ଭଙ୍ଗୀରେ ବିସ୍ତରି ଯାଉଥାଏ ତା'ର ଦେହ × × ×" । କଳ୍ପିତ ପ୍ରେମିକ ପୁରୁଷକୁ କଳ୍ପନା କଲେ ରୋମାଞ୍ଚିତ ହୋଇଛି ପାରିଜାତ, ଯାହା ତା'ର ଅବଚେତନର କାମନାକୁ ସୂଚିତ କରେ । ନାରୀବାଦର ଏ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ Naomi Wolf ଙ୍କର 'The Beauty Myth'(୧୯୯୦) ପୁସ୍ତକଟି ନାରୀର ମନରେ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟର ଭୟ ପ୍ରସଙ୍ଗର ଉନ୍ମୋଚନ କରିଥିଲା, ଯାହା ନାରୀମାନଙ୍କ ମନରେ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ସରୋଜିନୀଙ୍କ ଗଳ୍ପନାୟିକା ପାରିଜାତ ଠାରେ ଏହାର ପ୍ରତିଫଳନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଏ । ତା'ର ଆଖିତଳେ ପଡ଼ଇଥିବା କଳା ଦାଗ, ଚମଡ଼ା ଢିଲା ହୋଇଯିବା, ଦେହର ରଙ୍ଗ କମିଯିବା, ବାଳ ପାଚିବା ଇତ୍ୟାଦି କଥା ଝିଅର ମୁହଁରୁ ଶୁଣି ପାରିଜାତ ଦୁଃଖୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

ନାରୀବାଦର ଏହି ତୃତୀୟ ତରଙ୍ଗରେ ନାରୀର ଗୋପନୀୟ ଅନୁଭୂତିର ଆଲୋଚନା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହେଲା ଓ ସଂଗୁପ୍ତ ନାରୀଭାବନାର ଯଥାଯଥ ପରିପ୍ରକାଶ ଘଟିଲା । ଏ ଦିଗରେ ଗାଳ୍ପିକା ସରୋଜିନୀ ସାହୁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ଉନ୍ମୁକ୍ତ । ସମକାଳୀନ ବିଶିଷ୍ଟ ନାରୀବାଦୀ କବି ଓ ସମାଲୋଚିକା ଅପର୍ଣ୍ଣା ମହାନ୍ତି ସରୋଜିନୀଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ମତ ଦିଅନ୍ତି- "ସରୋଜିନୀଙ୍କ ଗଳ୍ପ ବଳୟ ନାରୀର ଛଳନାହୀନ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ସୁପାରିଶ କରିଛି । ନାରୀର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଓ ସୁଖସନ୍ତୋଷ କଥା ଉଠିଲେ ସେ ଦେହ,ମନ କାହାରି ସହିତ ସାଲିସ୍ କରିନାହାନ୍ତି ।" (ମହାନ୍ତି, ଅପର୍ଣ୍ଣା, 'କବି ଓ ସମାଲୋଚିକା ଅପର୍ଣ୍ଣା ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଗାଳ୍ପିକା ସରୋଜିନୀ ସାହୁ', କାଦମ୍ବିନୀ, ଜାନୁୟାରୀ, ୨୦୦୮) ନିଜ ଗଳ୍ପରେ ନିର୍ଭୀକତା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସରୋଜିନୀ କୁହନ୍ତି- "ମୋ ସାମ୍ନାରେ ଅନେକ କବାଟ ଅଛି । ତେଣୁ ସେ ସବୁକୁ ଯଦି ଧ୍ୟାନ ଦେବି ତେବେ ନାରୀର ନିର୍ଭେଜାଲ କଥା ଲେଖିବି କେମିତି ?" (ସାହୁ, ସରୋଜିନୀ, ମୋ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନାରୀବାଦ, ସାମ୍ପା, ପୂଜାସଂଖ୍ୟା, ୨୦୧୦) ନିଜର କୁମାରୀତ୍ୱକୁ ନେଇ ନାରୀ ମନର ଭାବାବେଗକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି

ଗାଳ୍ପିକା 'ଦୂରପାହାଡ଼' ଗଳ୍ପରେ । ବିବାହ ପରେ ସ୍ୱାମୀ ସହ ମିଳନର ପ୍ରଥମ ରାତ୍ରିରେ ରୋମାଞ୍ଚିତ ଶିହରିତ ମଂଜୁ ବାସ୍ତବରେ ଆନନ୍ଦର ଅନୁଭୂତି ପାଇନାହିଁ,ବରଂ ଅଜସ୍ର ବେଦନା ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିଛି । ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଘୃଣାରେ ଦାନ୍ତ ଚିପି ପଡ଼ିରହିଛି ମଂଜୁ, ସତେ ଯେପରି ଝଡ଼ଟିଏ ବହିଯାଇଛି ତା' ଉପରେ । ତା'ର ଅନୁଭୂତି ଗାଳ୍ପିକାଙ୍କ ଭାଷାରେ- "ବିଛଣାରେ ଲାଲ୍ ଦାଗ ଦେଖି ଭୟରେ ଭୋ ଭୋ କରି କାନ୍ଦି ପକେଇଥିଲା ମଂଜୁ । ଏତେ ଦିନର ସଞ୍ଚିତ ତା'ର ନାରୀତ୍ୱ କେଉଁ ଘୁଣପୋକ ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଝରିପଡ଼ୁଛି, ଝରିପଡ଼ୁଚି ତା'ର ସର୍ବସ୍ୱ ।"

ନାରୀ ଶାରୀରିକ ମିଳନରେ ବି ଆବେଗ, ପ୍ରେମର ଅପେକ୍ଷା ରଖେ, ତା'ର ଅଭାବରେ ଦୁଃଖୀ ହୋଇଯାଏ । ମଂଜୁ ମନେ ମନେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଛି- "କାହାକୁ ଛୁଇଁଲେ ବର୍ଷା ହୁଏ, ଗଳିଯାଏ, ଭାଙ୍ଗିଯାଏ ବିଶାଳ ପାହାଡ଼ ତମେ କି ଏସବୁ ବୁଝ ? ଜାଣ ?" ଆଦିତ୍ୟର ଚୁମା ମଧ୍ୟ ମଂଜୁକୁ ଛେପ ଲାଗି ଅସନା ଲାଗିଛି । ସେ ରୁମାଲରେ ପୋଛିଦେବାର ନୀରବ ବିଦ୍ରୋହଟି ବେଶ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇପାରିଛି । 'କ୍ରୀତଦାସୀ' ଗଳ୍ପରେ ନିଜ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପାଶବିକ ଯୌନ ସଂପର୍କ କଥା ମା'କୁ କହିବାରେ ମଉ ଚରିତ୍ରଟିକୁ ବେଶ୍ ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଗାଳ୍ପିକା । ବୈବାହିକ ଧର୍ଷଣର ଗୋପନ ଅନୁଭୂତିକୁ ଗାଳ୍ପିକା ବେଶ୍ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପ ଦେଇଛନ୍ତି ନିଜ ଗଳ୍ପରେ ।

'ବୁର୍ଖା' ଗଳ୍ପରେ ବୋହେମିଆନ୍ ଚରିତ୍ର ସିମି ଧର୍ଷଣର ଶିକାର ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିନାହିଁ । ତା'ର ନୀରବତା ମଧ୍ୟରେ ଦୃଢ଼ ଠାଣି ବଜାୟ ରହିଛି - "ଚାରି ଜଣ ଯାକ ମୋତେ କାମୁଡ଼ି ଛିଣ୍ଡାଇଥିଲେ । ବଟ୍ ଆଇ ଆମ୍ ନଟ୍ ସାଟିସ୍‌ଫାଏଡ୍ ।" ସିମି ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ବିବାହ, ଘର ସଂସାର କରିଛି, ଜୀବନ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଗଡ଼ିଚାଲିଛି ।

'ଜୀବନର ଏତେ ଦୀର୍ଘ ଆଲିଙ୍ଗନ, ବାଧ୍ୟବାଧକତାର ଲୁହାର ବନ୍ଧନ କାହାର କାମ୍ୟ ଥାଏ କୁହ, କିଏ ଚାହେଁ' ଗଳ୍ପରେ ନାରୀବାଦର ବୈପ୍ଳବିକ ଦିଗଟି ପ୍ରଥା, ପରମ୍ପରା, ଗତାନୁଗତିକ ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ଏକ ବିସ୍ଫୋରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଗାଳ୍ପିକାଙ୍କ ଭାଷାରେ- "ସବୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଗୁଡ଼ା ଧର୍ଷିତା ହେବା ଉଚିତ । ନହେଲେ ମୁଣ୍ଡରେ ସଂଚିତ ଥିବା ହଜାର ବର୍ଷର ଫ୍ୟାଟ୍ ତରଳିବନି । କ୍ରମାଗତ ଧର୍ଷିତ ହେଲେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଗୁଡ଼ା ଧର୍ଷଣକୁ ତୁଚ୍ଛ ମନେ କରି ଓଲଟା ତିନି ଚାରି ଜଣ ମିଳ ପୁରୁଷ ଆଡ଼କୁ ଆଗେଇଯିବେ ।"

ନାରୀପ୍ରତି ସମାଜର ସ୍ଥାଣୁ ବିଚାରଧାରାକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବାକୁ ନାରୀବାଦ ତତ୍ପର । ପୁଅଟିଏ ପାଇବାରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅନୁଭବ କରୁଥିବା ସମାଜ ପ୍ରତି କୁଠାରଘାତ କରିଛି 'ଦୁଃଖ ଅପ୍ରମିତ' ସଂକଳନର 'ଛି' ଗଳ୍ପଟି । ପାରିଜାତର ଆଇ ପୁଅ ହେବା ପାଇଁ ଝାଡ଼ାରୁ କୃମି ନେଇ ପାଚିଲା କଦଳୀରେ ମିଶାଇ ନିଜ ଝିଅକୁ ଦେଇଥିବା କଥା ଜାଣି ପାରିଜାତର ତୀବ୍ର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ହୋଇଛି । 'ଚୌକାଠ' ସଂକଳନର 'ଚୌକାଠ' ଗଳ୍ପରେ ନିଜ ବାପଘରର ଆକଟ ତଥା ନଜରକୁ ଡେଇଁ ଇପ୍‌ସିତା ତା'ର ପ୍ରେମିକ ସହ ପଳାୟନର ମାନସିକ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱକୁ ସାହସର ସହିତ ଅତିକ୍ରମ କରିଛି, ଯଦିଓ ସେ ଜାଣେ କୌଣସି ସମସ୍ୟା ହେଲେ ସେ ପୁଣିଥରେ ବାପଘରର ଚୌକାଠ ଭିତରେ ପାଦ ଥାପିପାରିବ ନାହିଁ । ଚୌକାଠ ସମାଜର, ପ୍ରଥା, ପରମ୍ପରାର ପ୍ରତୀକ, ଯାହାକୁ ଭାଙ୍ଗିଛି ନାରୀ । 'ସୃଜନୀ : ସରୋଜିନୀ' ସଂକଳନର 'ବେଡ଼ି' ଗଳ୍ପରେ ଇଭଟିଜିଂର ଭୟ ରୂପକ ବେଡ଼ିରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ଦେଇଛି ଗଳ୍ପ ନାୟିକା । ସାମାଜିକ କଟକଣା କେବଳ ନାରୀ ପାଇଁ, ପୁରୁଷ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଏହା ସରୋଜିନୀଙ୍କୁ କରିଛି ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ, ଯାହା ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି ତାଙ୍କ ଗଳ୍ପର ଚରିତ୍ରରେ । 'ମୋହଭଙ୍ଗ' ଗଳ୍ପରେ ଘରେ ବାପାଙ୍କ ପସନ୍ଦର ଜିନିଷ କେବଳ ରନ୍ଧା ହେବା, ବାପାଙ୍କ ପସନ୍ଦରେ ମା'ର ଗହଣା କିଣା ହେବା, ଗହଣା କେଉଁ ସମୟରେ ପିନ୍ଧିବ ନ ପିନ୍ଧିବ ସେ ନିଷ୍ପତି ବାପା କରିବା ପରି ଘଟଣା ସୁପର୍ଣ୍ଣାକୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ କରିଛି । 'ଉଡ଼ିବାର ବେଳ' ଗଳ୍ପରେ ଝିଅକୁ ସବୁ କଟକଟାରୁ ମୁକ୍ତ ଏକ ପକ୍ଷୀ ପରି ଚିତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି ଗାଳ୍ପିକା । ସୁପର୍ଣ୍ଣା ପୁଅଟିକୁ ପତ୍ରବନ୍ଧୁ କରିଛି । ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ଭୟ ଓ ସଂକୋଚ ସୃଷ୍ଟି ହେଲେ ମଧ୍ୟ କ୍ରମଶଃ ସେ ଜଡ଼ତା କଟିଯାଇଛି । ସରୋଜିନୀଙ୍କ ଭାଷାରେ- "ସୁପର୍ଣ୍ଣାର ଏଇଟା ଗୋଟେ ପ୍ରକାର ସାହସିକ ପଦକ୍ଷେପ ଥିଲା ତାଙ୍କ ଘର ଭିତରେ ।" 'ପାହାଚ' ଗଳ୍ପର ସୋମାନୀକୁ ଚା' ଜଳଖିଆ ଧରି ବରପକ୍ଷର ଲୋକଙ୍କ ସାମ୍ନାକୁ ଯାଇ ନିଜକୁ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ଅପମାନ ଜନକ ମନେ ହୋଇଛି । 'ଆଗ୍ନେୟଗିରି' ଗଳ୍ପରେ ନାୟିକା ଝିଅପାଇଁ ଥିବା ସବୁ କଥକଟାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଛି । ପାରାଲାଲ୍ ପ୍ୟାଣ୍ଟ ଟପ୍ ପିନ୍ଧିଛି । ରାସ୍ତାରେ ପୁଅମାନଙ୍କ ମନ୍ତବ୍ୟକୁ ଦେହର ଧୂଳି ପରି ଝାଡ଼ି ଦେଇଛି । ପତ୍ରିକାରୁ ଠିକଣା ସଂଗ୍ରହ କରି ପତ୍ରବନ୍ଧୁ କରିବା, ପୁଅ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଘର ଠିକଣାରେ ଚିଠି ଆସିବା, ଝିଅମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଡାକ୍ତର ବା ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ପରି ସୁରକ୍ଷିତ ଚାକିରି କରିବାକୁ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିବା ଭିତରେ ଗାଳ୍ପିକାଙ୍କ ନାରୀବାଦୀ ଚେତନାଟି ସ୍ପଷ୍ଟ, ଯାହା ସମାଜର ସ୍ଥାଣୁ ବିଚାରଧାରାକୁ ଭାଙ୍ଗିଦେବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । 'ରେପ୍'ର ନାୟିକା ସୁପର୍ଣ୍ଣା ପରପୁରୁଷ ସହ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଯୌନ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ ସଂପର୍କରେ ସ୍ୱାମୀ ଆଗରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପରି ଦୁଃସାହସ କରିପାରିଛି- "ଦେଖିଲି ଡାକ୍ତର ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ହୋଇଗଲା × × × ହି ଫକ୍‌ଡ୍ ମି ।" ଏପରି ଦୁଃସାହସ କେବଳ ସରୋଜିନୀ ହିଁ କରିପାରନ୍ତି ନିଜ ଗଳ୍ପରେ ।

ସରୋଜିନୀଙ୍କ ନାରୀବାଦୀ ଚେତନାରେ 'ସତୀତ୍ୱ' ଅପେକ୍ଷା 'ନାରୀତ୍ୱ' ବଡ଼ । ତାଙ୍କ ମତରେ- "ଯୌନତାକୁ ନେଇ ଏତେ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । କ୍ଷୁଧା ତୃଷା ପରି ଏହା ମଧ୍ୟ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ।" (ସାମନ୍ତ, ଡ. ଇତି, କଥାରେ କଥାରେ ଉପନ୍ୟାସରେ ନାରୀ ଚରିତ୍ର, କାଦମ୍ବିନୀ, ଅଗଷ୍ଟ, ୨୦୧୦) 'ଅଛିଣ୍ଡା' ଗଳ୍ପର ଝୁମୁକାଠାରେ ସେ ଖଂଜିଦେଇଛନ୍ତି ଭିନ୍ନ ଚିନ୍ତାଧାରା । ଝୁମୁକାର ସ୍ୱାମୀ ତାକୁ ଜୁଆଖେଳରେ ପଣ ରଖି ହାରିଯାଇଛି । ପଣ ରକ୍ଷା କରି ଝୁମୁକା ରାତିରେ ଅନିଚ୍ଛାସତ୍ତ୍ୱେ ଦରଜୀ ଘରକୁ ଯାଇଛି । ମାତ୍ର ଦରଜୀ ତାକୁ ଫେରାଇଦେବାରେ ଏକ ଅପମାନିଆ ଭାବ ସଞ୍ଚରି ଯାଇଛି ତା' ମନରେ- "ଫେରେଇଦେଲା କେମିତି ? ମୁତୁରା ଗନ୍ଧଉଛି ତା' ଦିହଟା ? କଳା ମିଚିମିଚି ହାତ ଦି ଖଣ୍ଡ ବୋଲି କି ?" ପୁରୁଷ ଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନର ଅପମାନଟା ସତୀତ୍ୱ ଠାରୁ ବଡ଼ ହୋଇ ଦିଶିଛି । 'ଇଚ୍ଛାପୂର୍ତ୍ତି' ଗଳ୍ପର ଶ୍ରଦ୍ଧା ମନରେ ନିଷିଦ୍ଧ ଇଚ୍ଛାଟିଏ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଛି - "ବାଧା ବନ୍ଧନହୀନ ଭାବରେ ନିନ୍ଦା କୁତ୍ସାର ବାହାରେ ମାନ ଅପମାନରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଚାରିତ୍ରିକ ଶୁଦ୍ଧି ଅଶୁଦ୍ଧିର ଅପରପାର୍ଶ୍ୱରେ ଟଳମଳ ଜୀବନଟେ ଅଛି, ସେ ଉପଭୋଗ କରିବ ।" ମାତ୍ର ପ୍ରଶାନ୍ତ ସହ ପୁରୀର ହୋଟେଲ୍ ରୁମ୍‌ରେ କିଛି ନ ଘଟିବା ହିଁ ତାକୁ ନିରର୍ଥକ ମନେ ହୋଇଛି, ଯଦିଓ ପୂର୍ବରୁ ସେ ବେଶ୍ ଭୟଭୀତ ଥିଲା ।

'ଲୁଚକାଳି' ଗଳ୍ପ ସଂକଳନର 'ଲୁଚକାଳି' ଗଳ୍ପରେ ଆମେ ସମକାଳୀନ ନାରୀବାଦର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ 'ସାଇବର ନାରୀବାଦ'ର ଝଲକ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିପାରିବା । ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସାଇବର ଫେମିନିଜମ୍ ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ । 'ସାଇବର ନାରୀବାଦ' ନାରୀ ଓ ଆଧୁନିକ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା, ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ମଧ୍ୟରେ ସଂପର୍କକୁ ଦର୍ଶାଇବା ସହିତ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁରୁଷର ଏକଚାଟିଆ ଅଧିକାର ସଂପର୍କିତ ସମାଜର ବଦ୍ଧମୂଳ ଧାରଣାକୁ ପ୍ରତିହତ କରେ ଓ ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନାରୀ ପୁରୁଷର ସମାନତା ଦର୍ଶାଇଥାଏ । ସରୋଜିନୀଙ୍କ 'ଲୁଚକାଳି' ଗଳ୍ପରେ ମା'ଟିଏ ଗବେଷଣା ନିମନ୍ତେ ଅକ୍ସଫୋର୍ଡ଼ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ରହିଛି । ଦେଢ଼ବର୍ଷ ତଳେ ବାଙ୍ଗାଲୋରରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଥିବା ପୁଅ ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇନାହିଁ । ଯଦିଓ ପୁଅ ପାଇଁ ତା'ର ବ୍ୟାକୁଳତା କିଛି କମ୍ ନୁହେଁ । କମ୍ପ୍ୟୁଟର୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଚାଟିଂ ହିଁ ହୋଇଛି ମା' ପୁଅଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ । କମ୍ପ୍ୟୁଟର୍ ବ୍ୟବହାରରେ ନାରୀ ମଧ୍ୟ ସକ୍ଷମ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଗଳ୍ପରେ ।

ଏହି ଗଳ୍ପରେ ନାରୀବାଦର ଅନ୍ୟ ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ 'ଟ୍ରାନ୍ସ ଫେମିନିଜମ୍' ମଧ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ । ଏହି ତତ୍ତ୍ୱବାଦୀ ଏମି କୋୟାମାଙ୍କ ମତରେ- "There shall be no form of authority-political, medical religious or otherwise, that can overise a person's decissions regarding their bodies." (Koyama, Emi, The Transfeminist Manifesto, April 17, 2018)

ଆଲୋଚ୍ୟ ଗଳ୍ପରେ ପୁଅର ଶରୀର ଓ ମନ ଭିତରେ ଲୁଚକାଳି ଖେଳ । ପୁରୁଷର ଶରୀର ଭିତରେ ନାରୀର ମନ । ପୁଅଟି ସ୍ୱୀକାର କରିଛି- "ମୁଁ ଭାବପ୍ରବଣତାରେ ବୁଡ଼ିଯାଏ, ହତାଶାରେ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼େ × × × ଏ ଦେହ ପାଇଁ ଏ ମନ ବଡ଼ ବେଖାପ ନୁହେଁ କି ?" ପୁଅଟି ଲିଙ୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ଝିଅ ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ଏହା ସମାଜର 'ପୁଅ ଶ୍ରେଷ୍ଠ' ଜନିତ ବିଚାରର ସ୍ଥାଣୁତାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ ପାରିଛି ।

ଅତଏବ ନାରୀର ନାରୀତ୍ୱକୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବକ ତାକୁ ସାହସୀ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସୀ ତଥା ନିଜ ମନର ସଂଗୁପ୍ତ ଭାବନାକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ବେଶ୍ ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଗାଳ୍ପିକା ସରୋଜିନୀ, ଯାହା ତାଙ୍କର ନାରୀବାଦୀ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ପରିଚାୟକ । ସମକାଳୀନ ବିଶିଷ୍ଟ ଗାଳ୍ପିକ ତଥା ସରୋଜିନୀଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ୰ ଜଗଦୀଶ ମହାନ୍ତି ତାଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଦେଇଥିବା ମନ୍ତବ୍ୟ ବେଶ୍ ଯଥାର୍ଥ- "ଅଶୀଦଶକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ଲେଖିକାମାନଙ୍କ ମନରେ 'ନାରୀବାଦ' ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ସ୍ୱଷ୍ଟ ରୂପରେଖ ତିଆରି ହୋଇ ନଥିଲା । ସେଇ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ କୁହାଯାଇପାରେ ସରୋଜିନୀ ସାହୁ ହିଁ ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପରେ ନାରୀବାଦର ଟ୍ରେଣ୍ଡ୍ ସେଟର ।" (ମହାନ୍ତି, ଜଗଦୀଶ, 'ଗଳ୍ପ ଚର୍ଚ୍ଚାରେ କାଳଖଣ୍ଡ', ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ, କାଲି, ଆଜି ଓ କାଲି, ପୃ. ୧୨୪) ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ:

୧. ମହାନ୍ତି, ଜଗଦୀଶ, 'ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ : କାଲି, ଆଜି ଓ କାଲି'

୨. World Book Encyclopedia

ପତ୍ରପତ୍ରିକା:

୧. କାଦମ୍ବିନୀ, ଜାନୁୟାରୀ-୨୦୦୮

୨. ସାମ୍ନା, ପୂଜା ସଂଖ୍ୟା -୨୦୧୦

୩. କାଦମ୍ବିନୀ, ଅଗଷ୍ଟ -୨୦୧୦

୪. The Sunday Tribune of India, October-26, 2008

ଇଣ୍ଟରନେଟ୍:

୧. Koyama, Emi, The Transfeminist Manifesto, April-17, 2018.

❖ ❖ ❖